

Azad Mirzəcanzadənin rəğbətini qazanmış alim

Bu ilin aprelində Azərbaycanda keçiriləcək İnformasiya Texnologiyaları və Onların Tətbiqi üzrə 2-ci Beynəlxalq konfransın Təşkilat Komitəsinin üzvü və Türkiyə tərəfindən sədrlik vəzifəsinin həvalə olunduğu alim Ürfət Nuriyev tətbiqi riyaziyyat və kibernetika sahəsində çalışan elm adamlarına yaxşı tanışdır. Egey Universitetinin professoru olan soydaşımız 25 ildən çoxdur ki, Türkiyənin bu məşhur elm ocağında çalışır.

Əslən Cəbrayıl rayonundan olan Ürfət müəllim Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indi BDU) məzunudur. Mexanika riyaziyyat fakültəsini 1976-cı ildə, Ukrayna Elmlər Akademiyasının Kibernetika İnstitutunun aspiranturasını isə 1983-cü ildə bitirib. Bakı Dövlət Universitetində və Kibernetika İnstitutunda (indiki İdarəetmə Sistemləri İnstitutu) çalışıb. 1992-ci ildə isə...

Ürfət müəllim bu barədə belə deyir: "Azad Mirzəcanzadə səni axtarır, təcili qəbuluna getməlisən" xəbərini çox həyəcanla qarşıladım və məşhur akademik qəbuluna da görsən, "nə səhv etmişəm ki, təcili çağırılmışam" sualı ilə gəldim. Bərk narahat idim. Amma akademik qəbul otağına keçəndə onun xoş əhvalını görməyimlə zəhmli səsini eşitməyim üst-üstə düşdü: "gəl çıx da, ay Ürfət". Arxasında dedi: "Nə vaxtacan kağız-küğüzə əlləşəcəksən? Səni Texniki Humanitar Litseyə rəhbər göndərmək qərarımız var, balalarımızın gələcəyinə də vaxt ayırmaq lazımdır". Etiraz etməyə də imkan vermədi: "Bacaranaqsan, özüm də kömək edəcəm, kibernetika ağır sahədir, kadr hazırlığını hər kəsə tapşırmaq olmaz..."

Ürfət müəllim davam edir: "Azad müəllimin istedadlar məktəbi açdığını bildirdim. İctimai xadim, xalq təhsilinin inkişafında böyük xidmətləri olan maarifçi Həbib bəy Mahmudbəyovun Tiflisdə yerləşən Aleksandrov Müəllimlər İnstitutunda təhsil alarkən tələbə yoldaşı olan Sultanməcid Qənizadə ilə birlikdə açdıqları Bakı özəl rus-müsləman məktəbinin binasını seçdiyi də məlum idi. Bu məktəb vaxtı ilə Azərbaycanda maarifin inkişafında böyük hadisə olmuşdu.

Yenəcə dövlət müstəqilliyi qazandığımız illərdə böyük ənənələri olan məktəb Azad müəllimin də diqqətini cəlb edir və o, burada yeni fikirlərini həyata keçirir: Həbib bəyin məktəbini qabiliyyətli uşaqlar üçün məktəbə çevirir. Həmin təhsil ocağında Azad müəllim özü də onlara dərs keçirdi. Bir zamanlar öz məktəbinə Abdulla Şaiq kimi ən istedadlı müəllimləri cəlb etmiş Həbib bəy Mahmudbəyov kimi Azad müəllim də bu yolu davam etdirdi".

Ürfət müəllim deyir ki, Bəkir Nəbiyev, Yaşar Qarayev, Rəfael Hüseynov

və başqaları kimi məşhur elm adamlarını da burada yaxından tanıdım. Azad müəllimin dəvəti ilə davamlı olaraq məktəbə gələn və uşaqlarla ünsiyyətdə olan bu məşhurların diskussiyaları uşaqların mənəvi dünyasının formalaşmasında böyük irəliləyişlər etdi. Məktəbə lisey statusu verildi. Məktəbin yetirmələrinin uğurları saysız- hesabsızdır, onların səsi-sorağı dünyanın hər yerindən gəlməkdədir.

Beləliklə, Ürfət müəllim 1996-cı ilə kimi Azad Mirzəcanzadənin şəxsi təşəbbüsü və dəvəti ilə akademik qurucusu və fəxri direktoru olduğu Həbib bəy Mahmudbəyov adına 2 nömrəli Bakı Texniki Humanitar Litseyinə rəhbərlik edib.

1997-ci ildə Türkiyənin İzmir şəhərindəki Egey Universitetinə dəvət alıb və o vaxtdan da şəxsi və elmi həyatını bu şəhərlə və bu təhsil ocağı ilə bağlayıb. 2005-ci ildən bu universitetin professorudur. 50-yə yaxın magistr və doktorluq işinə rəhbərlik edən Ürfət Nuriyev 30 beynəlxalq və 1 milli konfransın elm və təşkilat komitəsinin üzvü olub. Hazırda Egey Universitetində "Kriptoloji və Blokzincir Aratırma qrupu"na rəhbərlik edir. 2 milli və 1 beynəlxalq jurnalın redaksiya heyətinin üzvü olan professor kibernetika sahəsində çalışan elm adamlarının yaxşı tanıdığı beynəlxalq statuslu "Journal of Modern Technology and Engineering" "Müasir texnologiyalar və mühəndislik" (ISSN 2519-4836) elmi jurnalının baş redaktorudur.

Ürfət müəllim 22 nəfər elmlər doktorunu (onlardan biri Azərbaycan vətəndaşdır) və 26 magistr tələbənin elmi işinə rəhbərlik edib, 18-dən çox azərbaycanlı tələbənin Egey Universitetinin riyaziyyat bölümündə magistr və doktorantura təhsilini istiqamət verib, bəzilərinin də elmi rəhbəri olub. Hazırda onun rəhbərliyi ilə 8 doktorluq (onlardan biri azərbaycanlıdır) və daha 8 magistr işinin rəhbəridir. 20-dən çox universitet və 2 TÜBİTAK layihəsinin icrasında iştirak edən Ürfət müəllimin hazırladığı və sınaqdan uğurla keçirilən elmi layihələrdən bir çoxu müxtəlif elmi təşkilatlarda və müəssisələrdə səmərəli istifadə olunur.

Tələbə və həmkarları ilə bərabər kompüter riyaziyyatı sahəsində 100-dən çox

elmi məqaləsi nəşr olunub və 100-dən çox elmi konfransda məruzəsi dinlənilib. Dünyanın ABŞ, Almaniya, Hollandiya, Azərbaycan, Qazaxıstan, İran, Albaniya kimi ölkələrində çalışan tələbələrinin böyük bir qismi də Türkiyənin Egey, Dokuz Eylül, Bakircay, Yaşar, Aydın Adnan Menderes, Karabük, Samsun Ondokuz Mayıs, Qars Kafqaz, Bahçeşehir Universiteti, İzmir Yüksek Teknoloji İnstitutu kimi 10-dan çox məşhur universitetdə və elmi mərkəzlərdə çalışmaqdadırlar. Elmi rəhbəri olduğu Erdem Alkim "Facebook"un 100 min ABŞ dolları dəyərində "İnternetin təhlükəsizliyi" mükafatını qazanıb.

Azərbaycanla əlaqələrini davam etdirən professor AMEA və bir çox ali təhsil müəssisələri ilə Egey Universiteti arasında elmi əməkdaşlığın təşəbbüskarlarından olub. Gəncədəki Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti ilə ikili diplom proqramının həyata keçirilməsində yaxından iştirak edib və Azərbaycana göndərilən müəllimlər qrupuna rəhbərlik edib.

Bugünkü təhsil sisteminin uğur və tələblərindən danışan Ürfət müəllim bildirir ki, 4-cü sənaye inqilabının əsas universitet təhsilidir. Universitetlər indi tələbələrini bu gün üçün yox, gələcək üçün hazırlamalıdırlar. Yeni texnologiyalar (süni intellekt, Big Data), Data Science, Blok zəncirləri, informasiya təhlükəsizliyi və s. sürətlə dəyişdiyi üçün məzunlar bir yox, bir neçə sahədə hazırlanmalı və innovativ iqtisadiyyatın inkişafına hazır olmalıdırlar. Əgər bu gün tələbələrimize dünənki təhsili veririksə, onda onların gələcəyini indidən uğursuz edirik.

Ürfət müəllim 3 övlad atasıdır. Böyük qızı Aynur Nuri Türkiyənin Ardahan Dövlət xəstəxanasında qulaq-burun-boğaz sahəsində uzman həkimdir. Övladlarından digəri, qızı Fidan Nuriyeva atasının yolunu seçib, Dokuz Eylül Universitetində Kompüter Elmləri bölümündə dosentdir. Oğlu Elnur Nuri Orta Doğu Texnik Universitetinin məzundur, hazırda Amerikanın PulpoAR şirkətində süni intellektual sistemlərinin proqram təminatı üzərində işləyir.

Namiq QƏDİMOĞLU
XQ